

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm ×
55 mm po K 150. Uradni
rozglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvu v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

TOPČIDERSKA KUPČIJA.

Senzacionalna korupcija.

Belgrad, 24. junija. Popoldanska
seja konstituentne je bila silno burna.
Na njej se je obravnavala umazana
kupčija ministra Jankovića, ki so jo
izprožili s svojo interpelacijo zem-
ljoradniki. V razpravi je govoril so-
drug Etnij Kristan, ki je na podlagi
dokumentov dokazal, da so se pri
topčiderski ekonomiji dajali popusti
ne le uradnikom, nego tudi mini-
strom celo 20 do 50% za prodane
pridelke. Govornik je ožigosal to
najgrošjo korupcijo ter predlaga dnev-
ni red, ki zahteva, da se stvar teme-
lito preišče. Vlada je morala na te
kriče argumente umakniti svoj
dnevni red ter sprejeti ta, ki so ga
predlagali socijalni demokratje. S
tem je prišla zadeva v pravi tir, da
se pokaže po preiskavi konstituenti
in javnosti v pravi luči.

Socijalni demokrati ne bodo glas-
ovali za ustavo!

Belgrad, 24. junija. Socijalno-de-
mokratični klub v konstituenti je so-
glasno sklenil, da ne bo glasoval za
ustavo, marveč proti predloženi
ustavi.

BARANTANJE MED VLADO IN TURKI.

LDU Belgrad, 24. jun. Danes do-
poldne se je v ministrskem kabine-
tu vršila konferenca z odposlanci
vseh klubov. Razpravljalo se je o
predlogu muslimanov glede razdelit-
ve Bosne. Muslimani predlagajo, naj
se organizirajo okraj v Bosni in
Hercegovini tako kakor oblasti ter
zahtevajo, naj bi se smelo več teh
oblasti spojit v eno samo tedaj, ako
to sklenejo z dvetretjinsko večino
skupščine tistih oblasti, ki se hoče-
jo spojit. Muslimanske občine ali
srezi naj bi se priključile drugim ob-
lastim samo tedaj, ako bi na to pri-
stalo predsedništvo njihovih samo-
upravnih oblasti. O tem musliman-
skem predlogu se je vnela živalna
debat, ali predlog je bil odklonjen.
Nato so muslimani ob enaštih odšli
v klub, kjer so izdelali novo stila-
cijo, o kateri se pa doslej še ne ve,
kakšna da je.

DENARJA NI!

LDU Belgrad, 24. jun. Vprašanje
novega proračuna se zdi, da se je
zopet povrnilo v prvotno fazo. Ka-
kor se je že javilo, je bil proračun
v glavnih konturah že gotov, samo
še nekaj oddelkov je bilo treba pre-
gledati, pa bi se bil proračun pred-
ložil v splošno revizijo. Predve-
rašnjem pa so vse državne oblasti
predložile nove zahteve po poveša-
nju predvidenih nakazil. Ministrstvo
za promet, čigar proračun je bil že
določen s poldrugo milijardo dinar-
jev, se je znižal na 800 milijonov di-
narjev ter so bile odbite vse zahte-
ve po nakazilih za poplave in za
graditev novih objektov, ker se bo
za to uporabilo posebno investicijs-
ko posojilo. Pomočnik prometnega
ministra Jelič se zopet pogaja s ko-
misijo za sestavo proračuna. Tudi
ministrstvo za vero je zahtevalo, naj
bi dobivali duhovniki ravnoteke pla-
če, kakor državni uradniki. Finan-
čni minister ni mogel ugoditi tej za-
tevi, ker stvar še ni zakonito dolo-
žena. Ministrstvo za vero pa vseeno
vztraja pri svoji zahtevi.

VOJNO STANJE MED SOVJETSKO RUŠJO IN JAPONSKO.

Nauen, 24. jun. Za vrhovnega povelj-
nika v Vladivostoku je bil izvoljen general
Semenov. Po vesti iz Revala je naznanila
sovjetska vlada, da se nahaja z Japonko
v vojnem stanju, ker so Japonci klub do-
ločbam mirovne pogodbe iz leta 1905 za-
sedli nekatere točke v vzhodni Sibiriji, pri-
čemer so jim pomagali tudi protirevolucio-
narci.

Za samoupravo.

Govor poslanca s. dr. M. Koruma v konstituenti dne 18. junija 1921.

Gospodje poslanci! VIII. oddelek
ustavnega načrta je tisti, okrog ka-
terege pravzaprav se je bil in se še
bije najhujši boj posebno med vlad-
nimi strankami in med opozicijo z
desne strani. Za opozicijo z desne
strani je karakteristično, da je baš v
tem poglavju našla najtežje napake
vladnega ustavnega načrta, dočim
je opozicija z leve mnenja, da je to
poglavje prav tako malo sprejem-
ljivo kakor mnogoteri druga pogla-
vja ustavnega načrta. Že ta okol-
nost sama, da je opozicija z desne
v glavnem nasprotna VIII. oddelku,
nam da možnost, da sumimo o tem,
je-li so res vsi tisti razlogi, ki jih
navaja opozicija z desne strani pro-
ti VIII. oddelku ustavnega načrta,
iskreni in ali so res zahteve, ki jih
stavi opozicija z desne, diktirane po
demokratskem prepričanju.

Moram naglasiti, da mi tega pre-
pričanja nimam. Vidiki, s katerih
presoja desnica VIII. oddelek ustav-
nega načrta, so čisto strankarsko-
politični, ker hoče desnica z uredit-
vijo države, kakor si jo je sama za-
mislila, ustaliti versko in plemensko
reakcijo v posameznih delih države,
dobro zavedajoč se tega, da stranke,
ki stoje izrazito na verskih in ple-
menskih stališčih, v centralnem par-
lamentu ne bodo moge uspevati.

Zato lahko mirno rečem, da so
poskusi z desnice, urediti državo po
svojem načrtu, poskusi reakcije, ne
pa poskusi izvedbe modernih demo-
kratskih principov. V tem nas tudi
prepričuje okolnost, da se ustavni
načrti, kolikor jih je predloženih z
desne strani, niti z daleka ne pribli-
žujejo modernim principom samo-
uprave, kakor jo zahtevajo stranke
z leve.

Toda, gospodje, če podčrtam to
razliko med stališčem desne opozi-
cije in med stališčem leve opozicije
glede VIII. oddelka, pa moram prav
tako močno podčrtati tudi razliko
med načrtom, vladne večine in pa
med našimi zahtevami, katere imamo
glede VIII. oddelka ustave. Žali-
bog je spoštovani gospod predgo-
vornik odšel iz dvorane (Poslanec
Brandner: »Kadar govori Slovenec
je dvorana vedno prazna!«) in mi
ni dana prilika, da bi mu tudi ne-
posredno povedal in da bi ga — če
dovoli ta izraz — poučil o tem, da
je razlika med ustavnim načrtom
socialističnega kluba in med ustavnim
načrti vladne večine in desnice
glede uprave države zelo velika.

Kako si predstavljamo socijalni
demokratje v glavnih potezah upra-
vo in notranjo ureditev države?

Že pri načelni debati sem imel
priliko poudariti, da stoji socialno-
demokratska stranka na stališču
unitarne države, kakor je to nagla-
šal včeraj tudi moj tovariš iz kluba
Fibin Kristan. Zato je samoposebi
umevno, da stojimo na stališču, da
imej osrednji parlament v državi
primerno (prvotno) legislativo, s čim-
er pa ne izključujemo, da naj bo
tudi nižjim samoupravnim enotam v
državi dana možnost, da sklepajo
naredbe z zakonsko veljavo, toda
samo v toliko, v kolikor jim bo ta
pravica delegirana po posebnih za-
konih in kolikor jim bo propuščeno
izvrševanje okvirnih zakonov, kate-
re sklepa centralni parlament.

Kar se tiče uprave, smo bistveno
drugačnega naziranja kakor vladna
večina in kakor opozicija na desnici.
Stojimo na stališču, da naj bo nosi-
lec državne uprave in tudi samo-
upravnih uprave narod, v kolikor je
to iz upravnno-tehničnih razlogov
sploh mogoče. Brez dvoma je, da
obstoja cela vrsta državnih poslov,
kateri se vsaj pri razmerah, kakor
so dandanes, ne dajo drugače upra-
vljati kakor na ta način, da so pri-
držani posebnim državnim upravnim

organom. Taki posli so: zunanje za-
deve, prekmorska trgovina, držav-
ne finance, državni saobračaji, sod-
stvo, milica, oziroma vojska. Te pa-
noge naj bi tedaj upravljali posebni
državni organi, ne samoupravni or-
gani; vendar tudi glede teh strok
zahtevamo, da naj se vodilno urad-
ništvo voli od naroda, tako da bo v
vodstvu teh panog razen birokratič-
nega elementa zastopan tudi laični
element.

Druge posle ki naj jih vrši držav-
na uprava, naj bi pa obenem s po-
sli, katere daje kompetenca samo-
upravnih teles dotičnim samouprav-
nim enotam, vršili odbori samo-
upravnih teles. Imeli bi torej celo
vrsto državnih upravnih poslov, ka-
tere bi vodil samoupravni odbor po-
leg samoupravnih poslov, glede ka-
terih bi imela samoupravna skupšči-
na pravico, da sklepa naredbe z za-
konito veljavnostjo, samoupravni
odbor pa da jih izvršuje. Združena
pa bi bila torej uprava obeh vrst po-
slov (državnih in samoupravnih) v
eni in isti roki, v roki samoupravnih
korporacij, samoupravnih odborov.
S tem bi se izognili dvotičnemu si-
stemu, ki smo ga poznali v prečan-
skih krajih v časih Avstrije in pod
katerim je uprava trpela.

Razdelitev legislative v državi
in pa glavni principi razdelitve upra-
ve so čisto gotovo poleg tehnično-
administrativnega značaja v prvi vr-
sti politično vprašanje. Zato je po-
polnoma pravilno, da se principi raz-
delitve legislative in glavni principi
upravljanja: na eni strani, kaj je pri-
držano državni upravi, na drugi
strani, kaj je pridržano samoupravi,
ustanove in določijo v ustavi. Vse
druge podrobne stvari pa, ki se ti-
čejo uprave, so po mojem mnenju
take, da nimajo ali bi vsaj v normal-
nih razmerah ne smele imeti nikake-
ga političnega značaja, ampak bi se
mogle presojati samo s tehnično-
administrativnih vidikov. Te stvari
bi po mojem mnenju morale iz usta-
ve izostati ter bi morale biti pridržane
posebnim zakonom, ki se laho-
ko od časa do časa po potrebi me-
njavajo.

Gospodje! Izven vsakega dvo-
ma je, da bomo glede uprave še
dolgo vrsto let navezani na posku-
se, da najdemo to, kar bo v praksi
najboljše. Vsa heterogenost uprave,
ki smo jo našli pri našem ujedine-
nju, se ne da v teku par let izenačiti
in odpraviti; marsikaj eksperimentov
bomo morda napravili in marsi-
kaj razočaranj doživeli, preden bo-
mo prišli do take upravne organiza-
cije, ki bi našim potrebam najboljše
odgovarjala.

Mnenja sem torej, naj bi podrob-
nosti, katerih se ustavni načrt vlad-
ne večine deloma dotika, iz ustave
izostale.

Poleg vprašanja razdelitve legi-
slative in organizacije uprave je še
neko čisto specielno vprašanje, ki je
sicer v zvezi z obema prvima, v ka-
terem pa kulminira ves ustavni boj,
ki ga bojuje s centrom desnica in do
neke mere tudi levica. To je vpra-
šanje razdelitve zemlje; ali naj osta-
nejo upravne enote v državi, kakor
jih je prinesla zgodovina, ali naj se
za razdelitev v upravne in samo-
upravne enice najdejo druge meje
in drugi vidiki.

Kar se tiče velikosti in meja teh
ozemeli se Narodni klub in Jugoslo-
vanski klub do malega strinjata. Oba
stojita na stališču historičnih mej,
ki pa niso, kar se mi zdi jako
važno poudariti, obenem vedno tudi
plemenske meje. Razlika med ustav-
nim načrtom Narodnega kluba in
ustavnim načrtom Jugoslovanskega
kluba temelji v glavnem samo na
različnem stališču, ki ga zavzemata
glede razdelitve zakonodajstva. Do-

čim je ustavni načrt Narodnega kluba
federalističen, je ustavni načrt
Jugoslovanskega kluba samo — da
rabim ta izraz, ki se mi zdi najpri-
mernejši — prikrito federalističen;
izgleda kot avtonomističen s precej
močnim poudarjanjem zakonodajne
oblasti samoupravnih teles, toda v
bistvu je ta načrt tudi federalističen.
Kajti ima esencialno stvar, ki jo
smatram za izredno važno kot kri-
terij pri presoji tega ustavnega na-
črta: Jugoslovanski klub namreč
zahteva v svojem ustavnem načrtu,
da bodi pokrajinska vlada odgovor-
na pokrajinski skupščini. Meni se
zdi, da vrši ta zahteva federalistič-
no luč na ustavni načrt, če prav je
v njem zastopan nekak omiljen fede-
ralizem, avtonomija ali kakor se to
že hoče imenovati; ime je postran-
ska stvar; že včeraj je neki govornik
pravilno poudaril, da ti različni
termini ustvarjajo več zmešnjave
nego jasnosti.

Po našem mišljenju bi torej imel
centralni parlament izključno zakonodajno
pobližno v nastopnih stva-
reh: ustava, vojaštvo, zunanja po-
litika (tako trgovska kakor politič-
na), saobračaji (železnice, glavne ce-
ste, pomorstvo, pošte), državne fi-
nance, državljanstvo, domovinska
pravica, civilno, zasebno, javno, tr-
govsko in obrtno pravo, kazensko
pravo in tozadevno postopanje, civilno-
upravno postopanje, zakoni o
ureditvi razmerja države do cerkve,
verske družbe, interklofionalne za-
deve. V teh stvareh bi torej central-
ni parlament sam ustvarjal enotne
zakonodajne principe za celo drža-
vo. V drugih stvareh pa, in sicer v
vseh onih, v katerih bi centralni
parlament to smatral za potrebno, bi
centralni parlament sklepal okvirne
zakone, in prepuščal posameznim
pokrajinam, da podrobno izvedbo
teh zakonskih principov same apli-
cirajo na svoje pokrajine. Kajti dej-
stvo je in ne zakrivajmo si tega, da
so gospodarske, kulturne in socialne
razmere v različnih delih naše drža-
ve tako različne, da ne bomo mogli
vseh zadev oskrbovati po enotnem
kopitu.

V vladnem načrtu je prilično
mnogo govora o samoupravi obla-
sti; popolnoma pa so pregledane do-
ločbe glede samoupravnih enot niž-
je vrste: srezoji in občin. Po mojem
mnenju tudi manjkajo v ustavnem
načrtu vladne večine nekatere do-

ločbe, ki bi določale glavne bitnosti
teh samoupravnih enot. V srbski
ustavi iz leta 1903. je več določb, kar
se tiče samoupravnih enot, posebno
glede njihovega javnopravnega in
zasebnopravnega značaja in glede
možnosti uvajanja doklad, davkov in
tako dalje, nego v predloženem
ustavnem načrtu. Mislim, da je to
treba grajati in da bi bila tudi toza-
devno ustavnemu načrtu večja po-
polnost samo koristna.

Glede velikosti oblasti, kakor jih
imenujete, ali pokrajin ali kakorkoli
jih že hočemo imenovati — ime je
postranska stvar — je že včeraj oz-
načil naše stališče predgovornik iz
socialno-demokratskega kluba.
Odklanjajoč historične in plemenske
meje, stojimo na stališču, naj bodo
te oblasti primerno velike zaradi te-
ga, da bodo finančno zmogljive vr-
šiti svojo funkcijo, naj pa na drugi
strani ne bodo prevelike, ker bi si-
cer samouprava lahko postala ilu-
zorna; zasnovane naj bodo na prin-
cpih, da tvorijo kolikor mogoče
zaokroženo geografsko, gospodar-
sko in kulturno enoto. Če zahteva-
mo, naj se upoštevajo pri sestavljan-
ju oblasti tudi kulturni vidiki, ni
to istovetno z zahtevo po plemenski
razmejitvi posameznih oblasti. Že v
generalni debati sem povedal svoje
mnenje glede razdelitve države na
oblasti, oziroma na pokrajine. Toza-
devno mi najbolj prija — z nekate-
rimi korekturami, katere bi bile po-
trebne in glede katerih moram reči,
da nisem dovolj strokovnjak, da bi
jih lahko podrobno navedel — raz-
delitev države na oblasti, kakor jo
predvideva v svojem ustavnem na-
črtu Smodlaka, ki ima, mislim, 12
pokrajin. Tam so na eni strani ple-
menski in historični vidiki izbrisani,
na drugi strani so pa stvorjene geo-
grafično, gospodarsko in kulturno
precej zaokrožene oblasti, oziroma
pokrajine.

Vladna večina se boji — in to
donekle s popolnim pravom — da
bi se v slučaju, ako bi se razdelitev
države izvršila tako, kakor zahteva
desnica, plemenska nasprotja poglo-
bila, v kolikor obstojalo in da raz-
voti ne bi šel v smeri ki izenačenju
in izbrisanju plemenskih razlik. Tu-
di se vladna večina boji, da bi na
drugi strani ne nastale za državo re-
šne notranje politične težkave, če
bi bile oblasti prevelike in če bi bile
v historičnih mejah. (Dolge prih.)

Boj Angleškega delavstva.

Že trinajsti teden stavkajo ogromne
mase angleškega delavstva. Okrog 7 mil-
ionov delavcev. »Daily Herald« piše o tem:
»Stavke se uredileže:

1,250,000	rudarjev,
1,500,000	graditeljev strojev,
100,000	tiskarskih delavcev,
1,000,000	poljskih delavcev,
500,000	bombažnih delavcev,
125,000	delavcev v ladjedelnicah,
100,000	transportnih delavcev,
70,000	cestnih železničarjev,
20,000	nalagalev premoga,
250,000	predelavcev ovčje volne,
20,000	mizarskih delavcev v ladjedelnicah,

Ta mogočna proletarska armada se to-
rej bori za svoje mezde, ki si jih je pribo-
rila v težkih strokovnih bojih, in je pravza-
prav v defenzivi napram delodajalcem. V
presojo položaja delavcev je treba vedeti,
da je bilo po izjavi ministra za javna dela
v Veliki Britaniji poldrug milijon delavcev,
katerih mezde so določene po tekoči stop-
nji vsakokratnih cen najvažnejših življen-
skih potrebščin. Sedaj tiči pa spor med de-
lavci in vlado v tem, v koliko da so se v
resnici podražile življenske potrebščine.
Številke, ki jih je objavila vlada, pravijo, da
so se cene živeža, stanovanja, obleke, raz-
svetljave in kurjave povečale od ju-
lija 1914. leta do 1. maja 1921. leta za
128 odstotkov; septembra meseca je bila
dražnja — pravtako po vladnih podatkih
189 odstotkov večja od one v 1. 1914. Se-
daj delavske strokovne organizacije uspo-

ravljajo pravilnost vladnih podatkov in pra-
vijo da so sedaj življenske potrebščine ne
za 127, marveč za 150 odstotkov dražje
kakor julija 1914.

Tedenska predvojna plača je znašala
25 šilingov, če naj je odgovarjala od vla-
de objavljenemu ceniku. Odgovarjala je
tedenska plača je bila v septembru 1920 65
šilingov, morala bi pa po podatkih strokov-
nih organizacij znašati 72 šilingov. To vi-
šino plače pa so dosegle le nekatere de-
lavske skupine. Tako je uradno določena
minimalna plača poljedelskih delavcev bila
50 šilingov na teden, sedaj pa delodajalci
od teh delavcev zahtevajo znižanje pla-
če za 10 šilingov in 6 pence na teden. Od
delavcev, graditeljev strojev, so delodajalci
pod grožnjo izprta zahtevali, da se jim
znižajo plače od 16. t. m. za 3 šilinge, od
julija naprej za nadaljne 3 šilinge, ter 12 in
pol odstotno reduciranje mezde od septem-
bra dalje za delavce, ki delajo na ure, in
7 in pol odstotno za delavce, ki izdelujejo
dele strojev. Plinarskim delavcem hočejo
delodajalci znižati plače za 6 šilingov 2
pence na teden, torej za 12 in pol odstotka.
Te številke dokazujejo, da delodajalci bo-
jujejo boj po skupno izdelanem načrtu in
da hočejo plače vseh delavcev znižati na
nivo plač, ki pomenijo še večjo bedo za
delavstvo. Glasovanje rudarjev pa, ki so v
enaštem tednu štrajka z 325.262 glasovi
proti 128.700 glasovom glasovali za ener-
gično nadaljevanje mogočne stavkovne bor-
be, dokazuje, da se hoče angleško delav-
stvo klub velik revščini, v kateri se na-

lija, odločno bojevali zoper stremiljenje kapitalizma, da se proletariat še bolj zasužnji s tem, da se pahne v še hujsko revščino in bedo.

V tem mogočnem boju angleškega delavstva si stojita nasproti dva močnata in močno organizirana nasprotnika: delavstvo in kapitalizem, Vlada seveda podpira zadnjega. Vsled tega razburjenost med angleškim narodom proti vladi čimdalje bolj raste. Ni izključeno, da pride do generalnega štrajka. Vlada je v veliki zadregi, kajti bo angleškega delavstva vpliva mogočno tudi na angleško notranjo in zunanjo politično moč. — Kako vpliva v gospodarskem pogledu, nam pa kaže dejstvo, da je vsa angleška industrija zašla v akutno krizo. Izguba na gospodarskem polju je ogromna. V proizvodnji premoga znaša izguba doslej nad 40 milijonov ton premoga, t. j. nad 77 milijonov funtov šterlingov ali blizu 44 milijard jugoslovanskih kron! Kje pa so izgube v obratu samem in pa v vseh mogočih drugih industrijskih in poljedelskih panogah. O tem pa nam še niso znani niti približni podatki!

Da boj še sedaj ni končan, je mnogo keriv tudi »črni petek«, t. j. dan, ko so železnice in transportni delavci odpovedali štrajk iz solidarnosti, nakar so industrialci, ki so bili že začeli z vlado vred popuščati, znova začeli močnejše pritiskati. Kriv pa je bila odpovedi solidarnostne stavke federacija rudarskih organizacij, ki je zahtevala, da se vse druge delavske skupine ravna samo po taktičnih odločitvah rudarjev in ni hotela, da se sporazuma pogajanja vodijo skupno z železnice in transportnimi delavci, v resnici pa so b. l. transportni delavci v svojih plačah še bolj ogroženi kakor rudarji. Vlada je začela na-

birati stavkokeze in nameščati vojake v podjetjih. V to svrhu je n. pr. z Malte pripeljala veliko število mornarjev. Transportni delavci so se bili omejili na to, da so odklonili transport premoga, namenjenga v inozemstvo.

Kako bo končal mogočni boj angleških delavskih mas, ne moremo danes še nič gotovega reči. Eno pa je: delavska stranka se bo in se je žel vsled gigantskih bojev, pa bodisi, da so strokovne organizacije doživele že nekaj porazov — politično utrdila!

Tu nekaj poročil:

London 23. V premogovniških Warwickshire, Nottinghamshire, Derbyshire in Litcham so rudarji zopet začeli delati. V Leicestershire rudarji odklanjajo delo. Pričakujejo, da bodo še ta teden začeli rudarji delati še v drugih rudokopih. (Op. ar. Na Angleškem je več rudarskih organizacij, ki so združene v federacijo. Enome, centralizirane organizacije ni, marveč so organizacije porazdeljene po rudniških okrožjih.)

London 23. Splošna zveza predilniških delavcev je sprejela skupno s česalci volne novo ponudbo delodajalcev, s katero so se znižale plače za 16 odstotkov.

London, 23. Delavci v bombažnih predilnicah v Manchesteru so soglasno sklenili sprejem mezdne uroditve. Sedaj so torej vsi oddelki te stroke sprejeli znižanje mezd.

London, 23. Junija. Konferenca delavske stranke je sprejela resolucijo, v kateri se izraža občudovanje za stavko rudarjev, ki se vrši v interesu vseh delavcev, in v kateri se zagotavlja, da bo delavska stranka tudi še nadalje podpirala rudarje. V drugi resoluciji se zahteva revizija mirovnih pogodb.

Demokratizem v politiki.

Kaj je demokratizem? Marsikdo bo rekel, da si demokratizem, če n. pr. občeje z preprostim in revnim človekom, pa si drugače lahko najhujši izkoriščevalec. Poznamo pa tudi ljudi, ki pravijo, da so demokrati, to pa zato, ker je slučajno beseda demokratizem postala moderna pri vseh takozvanih demokratih. Tudi strank je vse po no po svetu, ki so si nadele, kot sraka pavje perje, naslov demokratična, a v zvezi tem ni pri njih niti sledu o demokratizmu. Veliki češki filozof dr. T. G. Masaryk, sedanj predsednik republike, ima pa o demokratizmu vse drugačno, veliko globoko in popolnejšo sodbo kot takozvani demokrati. Čulmo, kaj pravi v svojem spisu »Demokratizem v politiki« o njem. V sledečem navajamo odlomek iz tega spisa, in sicer:

»Če ni nobene navadne razlike, potem bi rad vedel, katero stališče ima demokrat napram aristokratu. S tem nečem vvesti politike v zvezo z etiko; to sta dva popolnoma različna znanstvena delokroga; gre samo zato, da dokažemo, da imamo v etiki odločno stališče za demokratizem.

V demokratični politiki ne zahtevamo samo stvarne, nego tudi naravno razsodbo. Mogoče je, in na to opozarjam, da se proti temu naziranju polemizira in bo označeno kot »moraliziranje« in »moralna prepoved«. Toda drugače kot na etičnih temeljih ne more biti ustanovljeno nobeno politično početje. Če moč zadošča, t. j. praktično večja, močnejša moč, če je moč tudi pravica in resnica, potem vsekakor politika ni del — zoologije.

Aristokratizem nasproti demokratizmu je potentakem aristokratska oligarhija; kjer so gospodje, morajo biti tudi sužnji. Ni samo politično socialen in vojaški aristokratizem, temveč je tudi cerkveno plemstvo (plebeji so imeli v Rimu druge bogove kot aristokrati, vsak katoliški posvetni človek ven in vsekakor tudi gospodarski aristokratizem). Bistvo aristokratizma kot oligarhije je hierarhična organizacija, kakor jo najb. lje vidimo v armadi in rimski hierarhiji. Aristokracija ne dela, ne stori niti one črne malenkosti (kakor pravi Rus). Zato so bili in so tu sužnji. Nasprotno je demokratizem zgrajen na delu. Vsled tega se organizira

delavni narod na demokratični podlagi: to ni nobeno samo stanovsko vprašanje, kakor je čisto rečeno, to je demokratizem v najresničnejšem smislu besede, ki je tu poleg mnogih intelektualcev organizirana. In ni nobeno naključje, če je najti študenta zraven delavca.

Zatorej si moramo biti v svesti v tem, da ni demokratizem ničesar naravnega, temveč mora biti dosežen šele s pomočjo dela. Naraven je v tem posebnem smislu aristokratizem; vsak hoče biti gospod, vsi smo aristokrati. Biti resničen, zaveden demokrat, ne samo na tribunah, temveč v vsakem položaju življenja — od tega smo še zelo daleč oddaljeni.

Demokratizem je resnično contradicija in adicija, t. j. če se povdarja zlog »kracija« — gospodstvo. Demokratizem pomeni narodno vladno, ne gre pa za vladanje, temveč za narodno oskrbovanje. Oskrbovanje, upravljanje, to je glavna stvar za demokratizem, dočim je vladanje končni cilj aristokratov: stoji si torej nasproti upravljanje demokratizem in vladanje aristokracije.

Vendar zahtevamo v naši dobi prave demokratije v upravljanju najprej stvarnost. Politika ni za nas samo empirična umetnost, temveč v prvi vrsti znanost. In moderno demokratično gibanje je po potrebi organsko zvezano z znanostjo; vsekakor ne z učnostjo in s profesorinim mandarinizmom. Naša deviza se glasi: Politiko misli in opazovati.

Skupno politično prizadevanje ima svoj končni izvor v navadni sodbi, demokratizem bodi gibanje proti oblasti, proti nasilstvu. Kaj je drugača aristokracija kot oblast. Bol proti tej, to je demokratizem.

Pod današnje demokratizem se razume v nasprotju k starejšim prejšnjim prizadevanjem gibanje, ki se razvija od velike francoske revolucije sem. Z devizo svoboda, enakost in bratstvo je revolucija proklamirala suverenost naroda proti absolutizmu in monarhizmu in je kodificirala s tem naravna prava človeka in državljana. Ta moderni demokratizem je razumev in je historično naperjen proti aristokraciji, t. j. proti aristokratski oligarhiji. Monarhizem je najvišja stopnja aristokratizma. Tu gre torej za razmerje med demokratizmom in aristokratizmom.

Demokratizem ne pozna samo politične enakosti, ampak tudi, gospodarsko-socialno, moralno, versko in sploh duševno enakost. Mi hočemo biti kar najbolj mogoče enaki. Gotova neenakost — po nadarjenosti, položaju itd. — je naravna. Mi zahtevamo bratstvo ne samo pri kruhu temveč tudi pri pravicah, znanstvu morali in veri. Ne sme obstajati aristokratizem duhovnikov, učenjakov, politikov, kapitalizma; z eno besedo, demokratizem je političen, gospodarski duševni, npravenstveni in enakost razglašajoči verski svetovni nazor.

Na vseh poljih se morajo uveljaviti demokratične zahteve. Zmotno bi bilo misliti, da se prizadevamo samo za krušni demokratizem. Povsod moramo iskati enakost in bratstvo: v zakonu, veri, morali in v vsem duševnem življenju.

Zahtevamo demokratizacijo znanstva, npravenosti, vere: gospodstvo naroda proti teokraciji; proti gospodstvu bogov, v resnici pa duhovnikov.

Demokratizem je torej celoten svetovni nazor; kdor hoče v resnici biti demokratičen, mora iz temelja postati nov človek.

Meščanski triki.

(S. Anton Kristan — socialist — Slov. soc. matice.)

S. Anton Kristan se že mesece ne udeležuje političnega življenja. Že mesece ne more nikogar »prodati«, najmanj pa našo stranko, ki je napravila končno potreben red in s tem sploh onemogočila vsako »prodajanje«.

Stara stvar je že tudi, da je sodr. Tone Kristan prejel plačilo za prodano stranko: upravitelstvo Fridrikovega posestva Belje v Vojvodini, ker prvega julija to službo že nastopi. Vendar nasprotnikom ne da miru njih moralna žilica — še vedno poskušajo dokazovati, da S. A. K. že zopet prodaja. Namen je jasen vsakomur, kdor ima političen pregled: vse govorenje in pisanje ima edini namen izpodkopati pri delavnem ljudstvu zaupanje v organizacijo. Kapitalisti se mnogo bolj zavedajo, da je delavska moč v organizacijah, nego pa delavstvo samo — sicer si ne bi izmišljali toliko trikov, s katerimi skušajo sejati med delavce nezaupanje.

Kar na lepem si izmislijo, da je tisto posestvo dobil neki dr. Radulovič. Delavstvo bo mislilo, da je Kristan propadel, ker socialisti niso hoteli podpirati liberalcev pri volitvah županov. Ko bodo pa zopet izvedeli, da je posestvo vendarle prevzel S. A. Kristan, bodo zopet na novo lahko mislili, da je stranko zopet »prodal«. Če ne bodo sami hoteli misliti, jim bo namignil pa »Novi čas« ali »Jutro« ali pa »Avtonomist«.

Zadnji je že tako javno začel podpirati klerikalce, da bi moral to vedeti že prav vsak delavec. Žal, delavci premalo čitajo. Zgodil se je sledeči slučaj. Avtonomisti imajo zdaj v rokah »Slov. soc. matico« in njen mesečnik »Naše zapiske«. Kdor čita ta mesečnik vsaj kolikortoliko pazljivo, ve, da žene vodo na klerikalne mlinske. Še celo podnaslov »socialistična revija« so črtali, da niti imena socialističnega ne bo zraven.

Občni zbor »Slov. soc. matice«, ki se bo vršil v torek 28. t. m. ob 16. uri v prostorih »Slovenske Matice« na Kongresnem trgu št. 7 bo odločeval, ali naj ostane še za naprej tak. Ker avtonomisti nimajo svojih ljudi, zbirajo pooblastila pri naših, zato pa nastavlajo zopet tisto vabo, ki najbolj vleče: Daj mi pooblastilo, da ne bo »Slov. soc. matica« prodana Antonu Kristanu! V naglici za družnik ni pomislil, za kaj gre, slišal je le o prodaji, pa je podpisal. Ko je pa pozneje izvedel, komu je podpisal, komu hoče njegov prijatelj izročiti to pooblastilo — je sklenil udeležiti se občnega zbora sam.

Opozorite zadržnike na to nečedno agitacijo. Kdor ne razume, za kaj gre, naj se udeleži torkovega občnega zbora osebno. Za prihodnjic naj se pa ne vseda na vsake limonice, da ne bo zares prodan, pa ne samo on, temveč vsa moč delavnega ljudstva.

Občni zbor Kazinskega društva.

Kazina, nekdanja trdnjava ljubljanskega nemštva je prišla na večerajšnjem »občnem zboru« v slovensko posest. Izvoljen je bil pod močnim okriljem policije nov odbor, obsejoč iz 15 pristašev JDS, med viharimi protesti opozicije iz drugih slovenskih strank. Nemcev ni bilo blizu. Način te nacionalizacije je prav zanimiv. Z občnim zborom se je zelo mudilo, kakor da bi se bili prihodnje ustave. Nič ne bi rekli, če bi bila deželna vlada razpustila kazinsko društvo in razpolagala z njegovim imetjem, ako se je prepričala, da zasleduje nedopustne namene. To bi bil revolucionaren čin ali bi se celo dalo utemeljiti z društvenim zakonom. Kar se pa je zgodilo na večerajšnjem »občnem zboru« je pa nasilstvo, pokrito s krinko legalnosti. Sprejemanje novih članov od strani »upravitelja« in sodno postavljene kuratorije je bila navadna komedija. Kdor se je oglašil, je bil sprejet. Kake pristopnine ali članarine sploh ni bilo treba plačati. Upravitelj ali kurator je imel upravljati samo društveno imetje, ni pa mogel nadomestevati društvenega odbora pri sprejemanju članov. S tem se je kršila društvena avtonomija, ki je svečano zajamčena tako v stari kakor v novi ustavi Prava čudovitost

je pa »občni zbor«. Kazinsko društvo je sistirano, njegovo delovanje je ustavljeno in kljub temu se je prebrisanim ljubljancem posrečil čudež, da se je vršil občni zbor sistiranega društva.

Ljubljanci lahko vzamejo patent na to iznajdbo, kako se na zakonit način brez plačila spravi imetje v druge roke. Pred vojno so mladi ljudje vsako drugo ali tretje leto na kazini pobili šipe. Bila je nemunst, pa je bilo v tem vendar nekaj idealnega, ker so hoteli s tem demonstirati proti sovražniku, niso pa iskali dobička. Tudi tržaški fašisti so bili napram nam kavalirji, ker so Narodni dom zažgali, niso si ga pa prilastili. S tem junaštvom si menda ne bomo pridobili časti, ne pred lastno vestjo, ne pred svetom. Če bi smeli deželni vladi kaj svetovati, bi ji za slučaj, da se je prepričala o nedopustnih namenih kazinskega društva, priporočali, naj razpusti društvo, imetje pa razdeli v človekoljubne, nikakor pa ne v nacionalnopolitične namene.

Sodrug! Ali se nahaja »NAPREJ« v vseh javnih lokalih, o katere zahajate?

Politične vesti.

† To bi jim bilo pogodu! »Slovenec« je pred par dnevi poročal, da so občinski odborniki (povečini socialni demokrati) v Grizu sklenili resolucijo za avtonomijo Slov. venije, kakor jo predlagajo klerikalni kričarji po vseh slovenskih občinah. Resnica pa je, kakor piše neki ljubljanski dnevnik, da je »Slovenec« poročilo čisto navadna laž vredna vseh drugih laži, ki jih je kdaj napisalo klerikalno glasilo. Klerikalci naj bodo prepričani, da jim naši odborniki ne bodo pomagali pri njihovih neiskrenih političnih pustolovčinah, kakor si jih vsak dan nove izmislijo, da napeljejo vodo na svoj podrti mlin. Ne za kako začasno avtonomijo od večera in za danes in pri prvi priliki za — koš, kakor ste si jo vi v hudi stiski izmislili, temveč za pošteno avtonomijo, ki je obsežna v našem strankinem programu, bo deloval vsak pravi socialistični mož!

† »Obznana« tudi na Nemškem. Nemški minister notranjih zadev je izdal odredbo, ki komunistom prepoveduje celo vrsto javnih služb. — Če je na Nemškem potrebno, da v sedanjih časih izživajo komuniste in množijo s takimi sredstvi njih vrste, potem ...

† Letni kongres angleške Labour Party se bo vršil v torek v Brightonu. Načelnik stranke, ki obsega ogromno večino angleškega proletariata je izdal poročilo, iz katerega je razvidno, da znaša število stranke 4.256.674 članov! Stranki je priključnih 126 podeželskih strokovnih zvez, 418 lokalnih strokovnih kartelov in 5 socialističnih družb. Labour Party namreč ne obsega samo posamezne strankine članke in strankine organizacije, temveč tudi strokovne organizacije, v kolikor gre do tudi za političnimi cilji, ter tudi druge delavske stranke; tako je n. pr. Labour Party priključena tudi »neodvisna delavska stranka (Independent Labour Party). Novoustanovljena komunistična stranka je prošla za sprejem v Labour Party, njena prošnja pa je bila septembra lanskega leta odklonjena. Mnogo organizacij s tem postopanjem ni zadovoljnih in sedaj bodo to vprašanje obravnavale na kongresu v Brightonu. Končni obračun L. P. izkazuje letno bilanco 20.758 funtov šterlingov. (Ogromna vsota!) V zadnjem letu je imela stranka 34 naknadnih volitev v parlamentu in se je udeležila 15 novih volitev. Pridobila si je štiri nova poslaniška mesta in ima sedaj 69 svojih poslancev. — Letni kongres se bo najbrže vršil v znamenju priprave za nove volitve, do katerih po splošnem mnenju mora priti čimprej. Volilci na Angleškem so čimdalje bolj ogroženi nad liberalno - konservativno koalicijo Lloyd Georgea, posebno pa je še podžigajo to ogroženje veliki mezdni boj in industrijske krize, ki silijo k političnim odločitvam. Skorogotovo se bo vedno rastoče nerazpoloženje angleškega proletariata poznalo tudi v debatah pri tem kongresu L. P., ki je prilično desničarska stranka. To kažejo mnogi predlogi, ki so jih kraljevine organizacije vpsale in ki hočejo, da pride na dnevni red tudi debata o vprašanju internacionalne. Kakor znano, je pogan nemške večinske socialne demokratične stranke, angleška Labour Party najmočnejši steber druge internacionalne.

† Na drugem kongresu ženske Komunistične internacionalne je bila izvoljena za predsednico ženske komunistične internacionalne nemška komunistka Klara Zetkin.

† Vsa letna konferenca zveze strokovnih organizacij Zedinjenih držav je sklenila resolucijo, naj se Japoncem in drugim orientalem odkloni sprejem v strokovne organizacije. Kongres je sprejel resolucijo, ki izraža simpatije Arcem, odklonjen pa je bil predlog, naj se Anglija bolkotira.

† K dogodkom v Mali Aziji. Mednarodna komisija je imela v Partzu obsežna posvetovanja o tem, kako naj zavzetni postopajo v vprašanju dogodkov v Mali Aziji, da bi ščitili svoje in pa interese Orčije. Izrečeno je bilo mnenje, da je prišel čas, ko se bo mogel doseči z turško vstaško vlado v Angori sporazum.

LISTEK.

J. London:

Ljubezen do življenja.

Priredil J. B.

(Dale.)

Vsaj to bo resnica, si je mislil; obrnil se je. da bi sedaj videl resnico tudi na nasprotni strani, tam kjer mu jo je dosedaj vizija zakrivala. Toda v daljavi se je še vedno svetilo morje in ladjo je bilo videti prav razločno. Ali naj bo tudi to resnica? Zaprli je oči, dolgo je imel zaprte, nato je razumel vse. Hodil je v severnogzhodno smer, oddaljeval se je tako od gorskega grebena Dease in prišel v dolino Reke bakrenih rudnikov. To bleščeče morje mora biti Severno ledeno morje; ta ladja je gotovo od kakakega lovca na kite; spomnil se je na zemljevid Hudsonske banke, saj ga je videl — dolgo je že od tega ... Sedaj je bilo vse jasno.

Usedel se je in začel pozorno ogledovati svojo lastnino. Kosi odeje, ki so zakrivali njegove noge, so bili popolnoma obrabljeni, noge so bile polne ran. Poslednjo odejo je moral nekje izobiti. Puške ne noža ni bilo več. Izgubil je tudi klobuk kakor vžgalice, ki so bile spravljene za podlogo, toda tisti zavojček, ki ga je spravil v mehur za tobak, je bil še tu, razno tako drugi, ki je ležal na prsih pod srcajo. Pogledal je na uro: kazala je enajst in je še šla; torej je le ni pozabil naviti.

Miren in popolnoma jasnega duha, čeprav zelo slaboten, ni imel nobenega občutka bolečine. Tudi lačen ni bil: misel na jed mu celo niti prijetna ni bila in vse, kar je storil, je bilo storjeno samo, ker mu je ukazovala pamet. Raztrgal je hlačnice do kolen ter si je z blagom ovil razmesarijene noge. Na čudežen način si je še ohranil pločevinasti lonec. Še bo imel toplo vodo preden nastopi tisto, kar se mu je zdelo grozno: pot proti ladji.

Njegove kretnje so postale počasne; tresel se je kakor če bi ga začela kap; ko je začel nabirati suhega mahu, je spoznal, da se ne more vzdržati na nogah. Večkrat je poizkusil, pa zaman, naposled se je vdal ter lazil na okrog po vseh štirih. Prišel je tudi na ono stran proti volku. Bolna žival se mu je s težavo unaknila s pota, jezik je visel iz gobca, in zapazil je, da ni bil jezik rdeč kakor mora biti pri zdravi živali, bil je rumeno rjavkast in pokrit z raskavo skorjo.

Ko je izpil lonec tople vode, je čutil, da more stati po koncu, da mu je mogoče še celo prestopati, tako pač kakor more to storiti umirajoči. Vsako minuto je moral počivati. Noge so bile kakor iz testa, klecale so, kakor so tudi klecale volku, ki mu je sledil za petami. In ko je izginilo bleščeče morje v večerni tmini, se je približal obali komaj za štiri milje.

Po noči je večkrat slišal volka kašljati, parkrat se je pa čulo iz daljave brilzganje kanadskih jelenov.

To brilzganje je bilo polno življenja, zdravja, moči; a vedel je, da sledi bolni volk bolnemu človeku za petami v upanju, da umre človek prej kakor on sam. Ko je odprl zjutraj oči, je v resnici zagledal volka, ki ga je opazoval z lačnimi, poželjivimi očmi. Žival se je držala prihuljeno, rep je imela stisnjen med noge prav kakor bolan, žalosten pes; trepetala je v ledenem jutranjem vetru in brez moči je rezala z zobmi, ko ji je človek nekaj govoril z glasom, ki ni bil močnejši od hrupavega šepetanja.

Solnce je vstalo v vsem sijaju in človek je šel, zibal se in padal celo dopoldne v smeri proti ladji, ki je ležala še vedno tam na bleščečem morju. Vreme je bilo naravnost krasno: zadnji dnevi polarnega poletja. Moglo je to trajati k večjemu še teden dni; lahko bi se na izprevržlo že tudi v par urah.

Popoldne je zagledal sledove drugega človeka, ki tudi ni hodil ampak se plazil po vseh štirih. Spomnil se je, da bi mogel biti to Bill, na ni ga posebno zanimala ta

misel. Prav nič ni bil radoveden, zapustila so ga vsa čuvstva. Ravnotako je bil tudi popolnoma neobčutljiv za bolečine; želedec in živci, vse je zaspalo. In vendar ga je gnalo naprej življenje, ki je še trepetalo v njem: on sam je bil zelo, zelo truden, na ono ni in ni hotelo umreti. Ono ni dopustilo, da bi prenehal zobati muskegove jagode, piti vrelo vodo in paziti na volka.

Šel je po sledi onega, ki se je vlekel po štirih in kmalu je prišel na konec ... nekaj sveže obranih kosti na kraju, kjer so se v napojnem mahu prav dobro videli sledovi volčjih šap. Zagledal je majhno vrečko iz jelenovega usnja, sestro svoje vrečke; ostri zobovi so jo morali obdelovati. Pobral jo je, čeprav je bila njena teža skoraj prevelika za njegove slabotne prste. Bill jo je nesel prav na konec, ha, ha, ha! Sedaj se pač lahko on Billu posmehuje: on sam ga bo preživel in odnesel s seboj vrečko na ladjo, ki leži tam na bleščečem morju. Njegovo veselje je bilo divje in hripavo kakor krik

Priporočila
se tvrdka
večletna
garancija.

Josip Petelinc,

Ljubljana,

Sv. Petra
nasip št. 7,
Popravila
se sprejemajo.

edina tovarniška zaloga
šivalnih strojev v vseh opremljenih, materijal in izvršba pred-
voja, za rodbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse si-
večletna garancija steme, igle, elije na drčno in debelo. Večletna garancija!
Ugodni plačilni pogoji.

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO,

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50, v lastnem poslopiu.

Brzjavni naslov: KREDIT LJUBLJANA - Telefon št. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih
papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti
vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v
:-: tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd. :-:

Ravnokar in z najnovejšim materialom opremljena

Tiskarna Anton Rodé

Celje, Razlagova ulica 12
izdeluje vsakovrstne tiskovine za urade, vojaške oblasti,
notarje, trgovce in obrtnike, društva in zasebnike. —
Tiska knjige, brošure in časopise. — Umetniške tis-
kovine in barvotiske vseh vrst. — Postrežba strogo
solidna in po konkurenčnih cenah. — Proračuni
— in vzorci črk brezplačno na razpolago. —
Lastna knjigovoznica izvršuje vsa v stroko spadajoča dela.
Lastna izdelovalnica štambil iz kavičke.

Primarij Dr. Hugon Robič

dolgoletni asistent univerzitetne klinike za kožne in spolne bolezni
prof. dr. MATZENAURJA v Grazu, ordinira v Mariboru, Prešer-
nova ulica 2. II. nadst. od 14 (2) — 16 (4).

Glavno zastopstvo za:

UNDERWOOD
pisalni stroj

OPALOGRAPH
razmnoževalni aparat

THE REX Co., Ljubljana

Selenburgova ul. 7/I. in Gradšice 10.

Moderno urejena popravilnica za vse pisarniške stroje.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.

Edina najkrajša črta preko Havre, Cherbourg in Ant-
werpen v Newyork. — Vozne
listke in zavedna pojasnila iz-
daja edina koncesijonirana poto-
valna pisarna
Ivan Kraker v Ljubljani
Kolodvorska ulica št. 41, v bližini glavnega kolodvora.

Kje kupim dober in fin
Gramofon,
plošče, igle, posamezne dele?
Kje se popravljajo gramofoni?

Edino v največji tovarniški zalogi gramofonov in
godbenih avtomatov

A. RASBERGER,
Ljubljana — Sodna ulica št. 5, (poleg dež. sodišča.)
Mehanična delavnica za popravo vseh vrst gram-
fonov in godbenih avtomatov. — Izvršuje vse dela
precizne mehanike.

Skladiščnik,

prva moč in zanesljiv,

vešč elektrotehnične ter deloma železne stroke, popolnoma samo-
stojen s smotrenim delovanjem, se išče proti takojšnjemu vstopu.
Ponudbe pod „Prva moč“ na upravništvo „NAPREJA“.

COSULICH-LINE

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst-Amerika prevaža potnike v New-York redno
3krat, v Južno-Ameriko po 1krat
mesečno. — Pojasnila in prodaja voznih listkov.
SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 20.
Odpliv poštnega parnika ARGENTINA 9. julija,
„brzoparnika PRESIDENT WILSON“ 25. „

KAJO DELIC,
zlatar in draguljar
Ljubljana Bilserjeva ul. 4
priporočila svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico
za nova dela in popravila vsake
vrste, kakor tudi za pozlato-
vanje in posrebovanje.
V zalogi ima zlatnine in srebr-
nine, poročne prstane po vseh
uzorcih in merah, uhane i. t. d.
Kupuje tudi zlato in srebro ter
plačuje po najvišjih cenah, ali
pa izmenjava za novo blago.

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do
najfinejših dobite vedno v
tovarni za slamnike in klobuke

FRANJO CERAR,

v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.
V popravilo prevzema tudi
vsa tozadevna dela ter pre-
oblikuje po najnovejši modi.
V Ljubljani se sprejemajo
pri tvrdki Kovatevič i Teršan
v Prešernovi ulici 5, kjer
so tudi vsi vsori vedno na
razpolago.

Spedijska tvrdka

LUDOVIK ŠEVAR vd.
na RAKEKU

oskrbuje točno, nabitre vse
v spedijsko stroko spadajoče
posle, tudi
ocarinjene.

Spreten tesar

z lastnim orodjem, samostojen
delavec, se išče za tovarno
Transformator, Dunajska cesta 75.
Oglasiti se je osebno do 28. t. m.
v tovarniški pisarni.

Filozofska historija
K 30.

Sjajni historički i ljubavni roman.
Upravo izšao. Naručiti si udmah kod
Češkojugoslavanske naklade
J. Horejk, Zagreb.

Citajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
Pot k Socijalizmu.
Cena K 2.—

Naroča se v upravi „NAPREJ“.

Avg. Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 11
priporočila svojo zalogo
stekla, porcelana, zrcal, svetilk,
okvirov in vseh v to stroko
spadajočih predmetov. Steklo za
okna vseh vrst vedno v zalogi.

Parna opekarna

na Viču
R. Smielowski, stavbenik, Ljubljana,
Rimska cesta št. 2.

Nudi se dobro žgana opeka
prvovrstne kakovosti po dnev-
nih cenah.

F. BRUMAT
LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Edina razprodaja vseh vrst specialnega
MAVCA-GIPSA za celo kraljevino SHS tvor-
nic: Stanz, Kindberg, Sem-
mering, Schottwien, Puch-
berg, Auserwiese etc. nudi
po najnižji ceni iz svojih zalog: Ljubljana, Osijek, Novi
Sad, Zemun **KOSTA NOVAKOVIČ,** veletrgovina mavca,
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana, d o z, skladišče: Novica.
Telefon 64. Brzjavni: MERAKL, Ljubljana. Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.
Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse
vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß),
strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski,
slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spada-
joči predmeti. „MERAKL“, Lak za pode. „MERAKL“, Linoleum
lak za pode. „MERAKL“, Emajlni lak. „MERAKL“, Brunoline.
Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Zopet
ogromno pošiljatev
manufaktur narav-
nost iz inozemstva
je prešla tvrdka
R. Stermecki v tleje
in sicer volne, celirje, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna
kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za
perilo, kloba, cvilja, robece, svilne in še mnogo raznega drugega blaga,
katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanski množinah po čudovito
nizkih cenah. Razen tega, vedno velika zaloga lastnega izdelka stajc
predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek, po zelo
nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbir,
pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.
Ilustrovani cenik zastoj!
Na debelo samo v I. nadstropju
VELETRGOVINA R. STRMECKI CELJE ST. 314,
Razpošiljalna Slovenija.

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica št. 5

priporočila svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

Delniška glavnica
K 50.000.000.

Rezerve
okroglo K 45.000.000.—

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Brzjavni naslov: Banka.

Telefon št. 261 in 413.

Podružnice: v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah, Ptuj
in Brežicah.

Prodaja srečk
razredne loterije.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, finančna
erarične dobave in dovoljuje
vsakovrstne kredite.